

SANDEFJORD
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023-2024

GRAVDAL BARNEHAGE

INNHOLD

1.	fakta om barnehagen	3
2.	hva er en årsplan	3
3.	barnehagens overordnede mål	4
	lov om barnehager - §1. formål (2017):	4
	forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017) – kapittel 1 barnehagens verdigrunnlag	4
4.	barnehagens innhold	5
	barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg	5
	barnehagen skal ivareta barnas behov for lek	5
	barnehagen skal fremme danning	6
	barnehagen skal fremme læring	7
	Barnehagen skal ha et godt psykososialt barnehagemiljø	7
	barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap	8
	barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk	8
	barnehager med samiske barn	9
5.	Spesielle innsatsområder for vår barnehage	9
6.	tenk sammen	12
7.	medvirkning i planleggingsarbeidet	13
	barneperspektivet	13
	foresatteperspektivet	14
8.	planlegging, vurdering og dokumentasjon og progresjon	14
9.	overganger	15
	ny i barnehagen	15
	overganger innad i barnehagen	16
	overgang barnehage - skole	16
10.	viktige datoer og merkedager	166

GRAVDAL BARNEHAGE

Adresse: Høgenhallveien 7, 3158 Andebu

Telefon 33 43 82 80/93 42 94 97

E-post enhetsleder: elisabeth.trollsas.jellum@sandefjord.kommune.no

www.sandefjord.kommune

FORORD

Betydningen av tidlig innsats og et forebyggende pedagogisk perspektiv

I kommunalområdet Kunnskap, barn og unge (KBU) jobber vi etter en felles målsetting som omhandler at «Alle barn og unge skal sikres en god oppvekst, og gis likeverdige muligheter til å gjennomføre det videregående opplæringsløpet». Målsettingen skal bidra med å sikre at alle tjenester innenfor kommunalområdet jobber i samme retning for de barn og unge vi har ansvar for. Skal vi lykkes med målsettingen vår er det viktig at arbeidet vårt har fokus på tidlig innsats i alle ledd.

Barnehage er en viktig aktør i vårt demokratiske samfunn og en nøkkelfaktor for å lykkes med tidlig innsats for barn og familier. Tidlig innsats handler om å gi hjelp så tidlig som mulig i et menneskes liv. Det vil si både tidlig i alder, men også tidlig i et forløp. Med tidlig innsats kan vi unngå at vansker blir unødvendig store og at det oppstår tilleggsvansker. I kommunalområdet KBU har vi vært gjennom første året av implementering av prosjekt «Tenk sammen». Prosjektet skal bidra til at det blir kortere linje mellom behov og hjelp for dem som trenger det.

I barnehage betyr blant annet tidlig innsats at vi skal planlegge vårt pedagogiske arbeid med et forebyggende blikk på hva barn trenger i deres hverdag. Ansatte i barnehagen bruker sin kompetanse på barns utvikling for å tilrettelegge best mulig for alle barns dannelses- og utviklingsbehov. Dette gjelder både på individ- men også på gruppenivå.

Enkelte ganger kan barnehagen ha behov for å veiledes på dette arbeidet. Da er det fint at vi har «Tenk sammen» som system som bidrar med å sikre at barnehagens personale får nødvendig veiledning av ulike faginstanser når det er behov. Det bidrar med å sikre at vi gir et godt tilrettelagt barnehagetilbud til barna i våre barnehager.

Vi har et økt fokus på å motarbeide alle former for krenkelsers av barn. Dette er i tråd med nasjonale- og lokale føringer som krever at barnehage skal sikre et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Forskning viser at barn trenger nettopp det trygge grunnlaget for å være åpen for videre danning og utvikling. For at vi skal lykkes med vårt pedagogiske arbeid i barnehagen er det grunnleggende å sikre at barnehagen er en trygg og god arena for alle barn. Barnehagens pedagogiske arbeid skal gjenspeile de grunnleggende holdningene i å sikre et trygt og godt barnehagemiljø, basert på demokratiske verdier.

Vennlig hilsen

Annemarte Meland Bekkevold
Seksjonsleder barnehage

1. FAKTA OM BARNEHAGEN

Gravdal barnehage ligger i naturskjønne omgivelser med flotte uteområder som nærmeste nabo. I skogen ved barnehagen er det en tursti som fører til en opparbeidet uteplass med ildsted og to koselige gapahuker.

I skogen rett ved barnehagen er «båten». Dvs. en liten selvbygget skute ved en liten bekk. Et populært sted både for de minste og de litt større barna.

På jordet ved siden av barnehagen er det flotte akebakker om vinteren. Ski og turmulighetene er mange.

Gravdal barnehage er en fireavdelings barnehage. Avdelingene heter Jordkanten, Skrenten, Utsikten og Steinrøysa.

Midt i barnehagen er det et fellesrom som kalles «Høgenhall». Her spiser barna frokost, det er fellessamlinger der og andre felles arrangementer. Gravdal barnehage er mye ute i alle årstider. Inne i barnehagen er det mange små rom som gjør at barna kan leke eller jobbe i små grupper. Gravdal barnehage ligger sentralt i Andebu med gangavstand til sentrum, kirken etc.

VISJON OG VERDIER GRAVDAL BARNEHAGE

Visjon

Vår visjon «**En unik og mangfoldig barnehage**» handler om å ivareta hvert enkelt barns særegenhet og retten til å være seg selv. Samtidig som barnehagen vår skal være et felleskap hvor vi møtes i respekt for hverandres forskjellighet.

Verdier

Verdiene våre «**Humor, Engasjement og Trygghet**» skal gjennomsyre alt arbeidet vårt overfor barn, kolleger og foresatte. Gode relasjoner er nødvendig for å kunne være en god barnehage for voksne og barn. Det er gjennom de voksnes bevissthet og refleksjoner om sine verdier og holdninger at hverdagen blir preget av gode relasjoner. Derfor har arbeid med voksenrollen stor plass i Gravdal barnehage.

2. HVA ER EN ÅRSPLAN

Årsplanen skal vise hvordan den enkelte barnehage vil omsette rammeplanens formål og innhold og eiers lokale tilpasning til pedagogisk praksis.

Årsplaner i Sandefjords kommunale barnehager bygger på:

- Lov om barnehager (2017)
- Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)
- FN' bærekraftsmål 3 og 4; God helse og livskvalitet og God utdanning
- Standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehagetilbud i Sandefjord kommune
- Standard for tilvenning i Sandefjord kommune
- Plan for et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø i Sandefjord kommune

- Tenk sammen i Sandefjord kommune
- Forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager

Teksten i de blå boksene der ikke annet er referert viser til Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver.

3. BARNEHAGENES OVERORDNEDE MÅL

Barnehagenes overordnede mål er styrt av nasjonale mål formulert i lov om barnehager og rammeplan for barnehager.

LOV OM BARNEHAGER - §1. FORMÅL (2017):

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

[Lov om barnehager \(barnehageloven\) - Lovdata](#)

FORSKRIFT OM RAMMEPLAN FOR BARNEHAGENS INNHOLD OG OPPGAVER (2017) – KAPITTEL 1 BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG

Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng.

[Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver - Lovdata](#)

4. BARNEHAGENS INNHOLD

Rammeplanen sier at barnehagenes årsplan blant annet skal vise hvordan barnehagen jobber med omsorg, lek, danning og læring, og i våre barnehager velger vi også å ta med rammeplanens fokus på å fremme vennskap og fellesskap, samt kommunikasjon og språk.

Rammeplanens fagområder med hva barnehagen skal bidra til og hva personalet skal, er underlag for hvordan barnehagene planlegger arbeid med barnehagens innhold

BARNEHAGEN SKAL IVARETA BARNAS BEHOV FOR OMSORG

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehage skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandling.

I Gravdal barnehage ivaretar vi barnas behov for omsorg ved at personalet er oppmerksomme og åpne overfor hvert enkelt barn, og det unike i situasjonen og i gruppen. Omsorg handler om de ansattes forståelse av barnas behov og utvikling. En omsorgsfull relasjon er preget av lydhørhet, nærhet, innlevelse, evne og vilje til samspill. Barn må oppleve omsorg for å bli trygge, og ha en optimal utvikling og læring. Vi skal være nærværende og engasjerte i det enkelte barns trivsel og utvikling. Rutinesituasjonene i barnehagen, som stellesituasjon, påkledning og måltider skal være preget av anerkjennende kommunikasjon, god tid og varm omsorg. Den voksnes bevissthet og refleksjon rundt sine evner og kompetanse på å gi barn god omsorg er en forutsetning for å utøve god omsorg. I Gravdal barnehage har vi fokus på at hvert enkelt barn skal oppleve å bli sett og forstått. Vi jobber mye i smågrupper med få barn og kun en voksen tilstede, det mener vi fremmer barns mulighet til å oppleve god omsorg, bli sett, hørt og forstått. I tillegg vil det gi barna en bedre mulighet til å utøve omsorg overfor hverandre. Det fremmer muligheten til å oppleve og utøve empatiske handlinger med jevngamle, og utvikle tillit til seg selv og andre. Vi jobber med voksenrollen slik at personalet er gode på å tolke hvert barns behov for omsorg, og utøve omsorg med respekt og sensitivitet.

BARNEHAGEN SKAL IVARETA BARNAS BEHOV FOR LEK

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek- alene og sammen med andre.

I Gravdal barnehage betyr det at vi ivaretar barnas behov for lek ved å anerkjenne lekens egenverdi og hvor viktig den er i seg selv. I tillegg er den en grunnleggende livs- og læringsform som barn kan uttrykke seg gjennom og det er barns læringsarena. Alle barn må få delta i leken, og det er de voksnes ansvar å sørge for at de får mulighet til å delta. Det er gjennom leken barna opplever glede og mestringsfølelse ved å utforske og forhandle. De opplever selvforståelse og tilhørighet ved å være sammen med flere barn. De

setter grenser og de utvikler sosial kompetanse. Gjennom leken må barna forholde seg til andre barn, de må dele, vente på tur, de utfordres i lekeapparater, eller på sykler, de utveksler ideer og prater sammen og de må ta hensyn til hverandre. Derfor stimuleres barn intellektuelt, språklig, emosjonelt, motorisk og sosialt gjennom leken i barnehagen. Leken bidrar til at barnet oppøver konsentrasjon og oppmerksomhet og gir næring til kreativitet og fantasi.

Lek er tett knyttet opp mot barns særegne humor. Glede og humor skal ha stor plass i hverdagen hos oss i Gravdal barnehage. At barna er interessert og nysgjerrige og kan glede seg over noe, være glade og ha det bra er viktig for utviklingens motivasjonssystem. Og smilet har betydning for både samspill og lekutvikling. Lek skal fremme gode vennskskapsrelasjoner mellom barna.

Ansatte i Gravdal barnehage har god kompetanse på lek og har et observant og anerkjennende forhold til barns lek.

Uteleken mener vi er en viktig del av barnekulturen som må tas vare på. Uteleken fremmer en annen type lek enn inneleken. Lek ute gir større mulighet for bruk av uidentifiserbart lekemateriell og mulighet for mer grovmotorisk innhold og vil derfor kunne by på færre restriksjoner mot vilter lek, fart og spenningsopplevelser og gi mulighet til konstruksjonslek med større materialer enn inneleken vil gi. Det vil også gi barna viktige sanseopplevelser. I Gravdal barnehage benytter vi barnehagens uteområde, men også skogen og nærmiljø. Vi har ulike faste plasser vi ofte drar til, med terreng som fremmer balanse, kondisjon, styrke, utholdenhet og smidighet. Dette gir god mestringsfølelse samtidig som barna tar i bruk alle sine sanser. Vi vil også understreke at vi er opptatt av mange ulike former for lek. Vi ser stor viktighet av at barna får oppleve samhold, gode relasjoner, glede, utfordringer og diskusjoner. Dette er typisk for *rollelek*, men også i *parallelle leken* for de minste barna, samt *regelleker*, hvor barna øver seg på turtaking, telling og regler. Vi har stort fokus på at vennskap skal fremmes gjennom lek. Personalet skal være observatører, støtte, være tilstedeværende og hjelpe barn med å komme inn i lek. Det er viktig å legge til rette for varierte og utfordrende lekemiljøer, samt sette av god tid til lek. Dette bidrar til å legge et godt grunnlag for trivsel, lek og læring i tråd med våre styringsdokumenter. Man kan overleve uten lek, men ikke leve uten lek..

BARNEHAGEN SKAL FREMME DANNING

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur.

I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av. Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer».

Danning handler om møter mellom mennesker og kvaliteten i disse møtene. Vi formes av de relasjonene vi har til andre mennesker og til miljøet rundt oss. Barn skal ha mulighet til å utvikle seg til den beste versjonen av seg selv. Da må barn ha mulighet til å erfare selv, få gode mestringsopplevelser individuelt og sammen med andre. I Gravdal barnehage fremmer vi danning ved at personalet har et bevisst forhold til sin

væremåte. De må lytte, tolke og oppdage barnas intensjon og handlinger, også når den er non-verbal. Vi må undre oss sammen med barn, stille åpne spørsmål, og ikke overta deres handlinger. De voksne må være tilstede og nære, for å se og forstå hva barnet har behov for. Verdien våre skal være et godt fundament i vårt videre arbeid med danning.

Her i barnehagen vil vi strebe etter å oppmuntre barna aktivt til å gi uttrykk for sine tanker og meninger. Vi skal være imøtekommende og anerkjennende voksne, som undrer seg sammen med barna og stiller åpne spørsmål. Vi skal ta barnas innspill på alvor.

BARNEHAGEN SKAL FREMME LÆRING

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.

Læring er nært knyttet til lek og danning. I Gravdal barnehage fremmer vi læring ved at barna gjennom lek tilegner seg relevante begreper, få erfaring av å samtale om noe, beskrive noe, argumentere og undre seg sammen med de andre barna og ansatte. De sosialiseres til å bli språklige og matematiske individer. Matematikk og språk er nært knyttet til praktiske situasjoner i hverdagen og vi bruker for eksempel ulike begreper, tall, måling, former og regler. Vi argumenterer, forklarer, lokaliserer og orienterer oss hele tiden. Dette er noe barna kan få kunnskap om gjennom leken.

Læring i barnehagen skal skje i både formelle og uformelle situasjoner og vi må skape gode lærings- og dannelsesarenaer. Språk, matematikk, lek og læring henger tett sammen. De voksne skal være bevisste sitt arbeid rundt barns språklige og matematiske utvikling. Bevisst språkutvikling og matematisk utvikling handler om å benevne og bruke språket i hverdagen og i ulike situasjoner. Her i barnehagen bygger, baker, synger, spiller, leser, danser, prater og tuller vi sammen. Vi gjenforteller, leker med språket, formidler rim/regler/fortellinger og leser. Og vi bruker også konkrete og IKT verktøy i dette arbeidet. Dermed gir vi det første innblikk i skriftspråket, den matematiske og tekniske verden og barna lærer gjennom leken.

Opplevelse av mestring som gir et godt selvbylde, er helt nødvendig for å kunne tilegne seg ny kunnskap og ferdigheter og ha troen på å kunne lære mer. God omsorg fører til trygghet og god læring. Det krever at de voksne i Gravdal barnehage har en anerkjennende væremåte overfor barna. Vi må ta utgangspunkt i barns interesser og sammen med barna stille spørsmål og finne svar. Vi tar med oss erfaringene vi har fått gjennom realfagsprosjektet som har vært gjennomført i kommunen. Dette føres videre til barna i barnehagen vår gjennom blant annet «verktøy» i det vi kaller en realfagskasse. Barna i Gravdal barnehage skal lære å lære.

BARNEHAGEN SKAL HA ET GODT PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ

Barnehagens ansvar å legge til rette for og sikre at alle barn i barnehagen har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø er tydelig uttrykt og presisert i barnehageloven fra 2021. Dette innebærer nulltoleranse for krenkelser og å drive forebyggende arbeid §41), plikt til å sikre at barnehagebarn har et trygt og godt

psykososialt barnehagemiljø (§42-aktivitetsplikten) samt skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn (§43). (lov om barnehager, 2017)

Et godt psykososialt barnehagemiljø er Gravdal barnehage sitt satsingsområde. Se pkt.5 nedenfor «Spesielle innsatsområder for vår barnehage» der vi utdyper hvordan Gravdal barnehage ivaretar plikten til å ha et godt psykososialt barnehagemiljø og hvordan vi jobber med dette tema.

BARNEHAGEN SKAL FREMME VENNSKAP OG FELLESSKAP

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal legge aktivt til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egen behov og de å ta hensyn til andres behov.

Vårt arbeid med visjon og verdier, sammen med vårt satsingsområde se pkt. 5.vil sikre barns mulighet for å utvikle og beholde vennskap. I Gravdal barnehage fremmer vi vennskap og fellesskap ved personalet fremmer empati og omsorg for å forebygge krenkende atferd og mobbing. Personalet må være gode rollemodeller og reflektere over egne verdier og holdninger. Benevnning av følelser og oppmerksomhet på prososial atferd, fremmer vennskap og inkludering. Vennskap er tema vi fordypet oss i dette barnehageåret. *Mål for vennskap: «Gravdal barnehage skal fremme vennskap og fellesskap».* I avdelingenes pedagogiske planer utdypes tema vennskap, samt tiltak for hvordan nå målet.

Tilhørighet og fellesskapsfølelse er en viktig trivselsfaktor for mennesker. Vi anerkjenner hverandre og fremmer likeverd ved å ha respekt og fokus på det positive ved forskjellighet. Vi løfter frem ulikheter som positivt og blir kjent med hverandre, som ofte gir en opplevelse av likhet. Barnehagen har mange arrangementer som styrker fellesskapet. For at barna skal oppleve tilhørighet og fellesskap må vi kontinuerlig evaluere slik at vi er sikre på at opplevelsene fremmer dette. Kommunens vedtatte plan for et godt psykososialt barnehagemiljø er et godt styringsverktøy, som vi vil ha ekstra fokus på og bruker i dette arbeidet.

BARNEHAGEN SKAL FREMME KOMMUNIKASJON OG SPRÅK

«Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og helhetlig språkutvikling».

I Gravdal barnehage fremmer vi kommunikasjon og språk gjennom vår bevissthet på at barna har flere uttryksmåter, de kan uttrykke seg på andre måter enn ord. Det kan være gjennom kroppsspråk, tegn, mimikk, peking, følelser, lek, humor.

Vi stimulerer barns verbale og non-verbale kommunikasjon og legger til rette for at alle barn skal involveres i samspill og i samtaler. Vi voksne sørger for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker, behov og følelser. Vi har språkgrupper/lekegrupper med få barn i hver gruppe som har som mål å stimulere språket på ulike måter gjennom lek og mestring.

Vi voksne i barnehagen må til enhver tid være bevisste vår rolle som språklige forbilder. Vi er lydhøre og lyttende ovenfor barna og følger med på barnas kommunikasjon og språk. Vi tar oss tid til å prate med

barna og dette gjør at vi kan fange opp og støtte de barna som har ulike former for kommunikasjons vansker og tilrettelegger for videre utvikling. Vi jobber hele tiden i alle situasjoner med barnas språkutvikling. Det betyr at vi voksne benevner, bruker språket bevisst i hverdagen, gjenforteller, bruker bilder og tekst, leker med språket, formidler rim/regler/fortellinger/leser, gir innblikk i det første skriftspråket, bruker konkrete og IKT verktøy i språkutviklingsarbeidet. Vi er bevisste på å bruke ord og handling parallelt, stille åpne spørsmål og undre oss sammen.

BARNEHAGER MED SAMISKE BARN

Samiske barn i barnehage skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og sin kultur uavhengig hvor i landet de bor. Innholdet i barnehagetilbudet til samiske barn utenfor samiske distrikt skal tilpasses barnas samiske bakgrunn. Dette innebærer at samiske barn og foreldre har rett til å forvente at personalet har kjennskap til, og legger vekt på, at også den samiske kulturen skal være en del av barnehagens innhold. Det skal legges til rette for at barna også kan få møte samisk språk.

I Gravdal barnehage synliggjør vi dette ved å gi barna kjennskap til samisk språk, kultur og tradisjon og kjennskap til nasjonale minoriteter. I Gravdal barnehage markerer vi samenes nasjonaldag gjennom å synliggjøre kultur og levesett før og nå. Vi har fokus på mangfold, og barn med ulike kulturer skal oppleve at deres kultur blir anerkjent. Barnehagen skal oppfylle rammeplan i forhold til dette tema, når vi har samiske barn i vår barnehage.

5. SPESIELLE INNSATSOMRÅDER FOR VÅR BARNEHAGE

INKLUDERENDE FELLESKAP

Sandefjord kommune har vedtatt en felles standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehagetilbud for alle barnehagebarn.

Et av temaene i planen er inkluderende fellesskap. Gravdal barnehage har valgt dette som overordnet fokusområdet. Det vil knyttes opp mot vår visjon og verdier, i tillegg til vårt satsingsområde «Den gode opplevelsen i hverdagen». En av forutsetningene for å oppnå gode opplevelser i hverdagen, er at barnehagen har et godt psykososialt barnehagemiljø.

Inkluderende fellesskap handler om å fremme inkludering og demokratiske prosesser. Barna i Gravdal skal få tidlig erfaring med, og lære å bidra i et inkluderende fellesskap. Alle skal være en del av og påvirke, fellesskapet ut fra sine egne evner og behov.

Vi skal gjennom ulike arbeidsmetoder og virkemidler fremme et inkluderende fellesskap. Vi vil gjennom kompetanseheving av personalet gjennom Re-komp, samt annet faglig påfyll om mangfold og inkluderende praksis, øke kunnskapsnivået og evne til refleksjon. Gjennom arbeid med «Plan for et godt psykososialt barnehagemiljø», har vi definert verdier, og valg av felles tema for hele barnehagen som er VENNSKAP. Gjennom dette tema ønsker vi å fremme inkluderende fellesskap og motvirke krenkelse og mobbing. Personalet skal gjøre refleksjonsarbeid gjennom praksisfortellinger, refleksjonsoppgaver og rollespill. Avdelingene vil i refleksjonsarbeidet bruke et pedagogisk planleggingsverktøy «HVA, HVORDAN OG HVORFOR» som metode for å sikre god kvalitet i arbeidet med barna. Evaluering foregår kontinuerlig på avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager.

DEN GODE OPPLEVELSEN I HVERDAGEN

Vårt hovedmål er å gi alle barn gode opplevelser i hverdagen både individuelt og i felleskap. Vår visjon og verdier må ligge til grunn i dette arbeidet.

Gode relasjoner til menneskene vi omgir oss med er viktig. Barn skal utvikle gode menneskelige egenskaper og gode verktøy for samspill. Gjennom disse samspillene ønsker vi å styrke barns selvbilde.

ET GODT PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ

For at barna skal få gode opplevelser i barnehagen, må de oppholde seg i et godt psykososialt miljø. Det psykososiale miljøet i barnehagen består av psykologiske og sosiale forhold, og samspillet mellom dem. Psykososial helse forbindes med opplevelser av trygghet, mestring, nærhet og livsglede. Tilhørighet og trygghet er avgjørende faktorer for små barns naturlige utvikling, og at disse behovene dekkes i stabile, positive relasjoner med andre barn og voksne.

Et godt psykososialt miljø sørger for at barn ikke opplever utestengelse og mobbing, men består av gode vennsrelasjoner som gir barn følelse av at de er godtatt og verdsatt, og gir de et godt selvbilde. Det er alltid de voksnes ansvar å skape et godt psykososialt miljø for barna i barnehagen.

Det psykososiale miljøet blir formet av hvordan vi møter hverandre, hvilke signaler vi oppfatter fra menneskene vi omgir oss med og hvilke tilbakemeldinger vi får. Det igjen former oss som mennesker.

Vi har gjennom en refleksjonsprosess i personalet kommet frem til hvilke verdier vi mener definerer et godt psykososialt miljø:

Trygghet og Bli sett og hørt

Trygge barn starter med trygge voksne. Barna møter ansatte som er uthvilte, med god tålmodighet, tid til å snakke med hver enkelt, og som skaper ro. De omgir seg med masse latter, venner, nærhet, kjærlighet og et godt fang å sitte på. Ansatte som ser hvert enkelt barns behov for omsorg og ros. Det betyr ansatte som har et våkent blikk, toner seg inn og tolker hva barnet har behov for i alle situasjoner i løpet av en dag. Ansatte som setter seg ned, viser at man ser og lytter til de, ser når et barn er lei seg, plukker opp ufine kommentarer og tar tak i det og veileder. Vi må være tilstede og tilgjengelig. Ansatte som er gode forbilder, som ikke bruker ironi eller latterliggjør andre. Det handler om å kunne være seg selv, tørre å vise alle følelser, tørre å ytre seg.

For at barn skal oppleve trygghet og bli sett og hørt, må de ha faste rutiner og en forutsigbar hverdag. Det betyr felles regler, voksne som samsnakker, gode rammer og god organisering. Barna må oppleve god omsorg og bli tatt på alvor. Vite at de kan stole på de voksne, at det vi sier skjer. De må oppleve anerkjennelse fra de voksne. Barn må være trygge for å utvikle seg og lære. Oppleve mestring, utvikle et godt selvbilde og selvfølelse. Barn opplever å bli sett og hørt ved at de får lov å komme med sine meninger, det skal være rom for ulikheter. Barn må få lov til å medvirke og eie sin historie. Det skaper trygghet og opplevelse av å bli sett og hørt, når barna opplever tilhørighet, ved at de er en del av fellesskapet. Det skal være rom for ulikhet uten at man føler seg utenfor eller annerledes.

Det er også avgjørende at vi har et godt samarbeid med foresatte for at barn skal oppleve trygghet, og bli sett og hørt på en god måte.

Vi skal dette barnehageåret jobbe med disse verdiene gjennom et felles tema for hele barnehagen. Tema for dette barnehageåret blir bestemt på planleggingsdagene i august 23.

Det pedagogiske temaarbeidet beskrives mer i avdelingenes pedagogiske plan for barnehageåret 23-24. Planene blir utarbeidet i løpet av august måned, da det er viktig å kjenne barnegruppen før disse blir ferdig skrevet.

FORUTSETNINGER FOR GODE OPPLEVELSER I HVERDAGEN.

Personalet i Gravdal verdsetter *Den gode opplevelsen i hverdagen*. I praksis betyr dette at vi stadig stiller oss spørsmålet: Er dette en god opplevelse for barnet? Vi reflekterer over egen praksis i for eksempel måltidsituasjoner, turer, samlinger, aktiviteter eller her og nå situasjoner i møte med barna. Vi bruker vår kunnskap og erfaringer til å drøfte hvorvidt det vi gjør for barna gir dem en god opplevelse.

Vi mener disse forutsetningene må være tilstede for å fylle hverdagen med gode opplevelser:

1.Lek	2.Barns medvirkning	3.Reflekterte ansatte	4.Gode rammer
-------	---------------------	-----------------------	---------------

1. Lek

Lek er barns naturlige væremåte, og vil være en forutsetning for barns sosiale samspill og vennskap. Som igjen er avgjørende for barns psykososiale miljø. Når vi vet at et godt psykososialt miljø er viktig for å få gode opplevelser i hverdagen, tar vi leken på alvor i Gravdal barnehage.

Mer utfyllende om lek står lenger opp i årsplanen, der vil viktigheten av lek for barns trivsel og gode opplevelser i hverdagen tydeliggjøres mer grundig.

2.Barns medvirkning

Barnas følelsesmessige uttrykk skal tas på alvor og tas med i planlegging og utføring av barnehagens hverdagsliv og aktiviteter. Barns rett til medvirkning handler om hvordan barna oppmuntres aktivt til å gi uttrykk for sine tanker og meninger. De voksne skal gi tid og rom til barnet slik at det er mulig og personalet i barnehagen må være imøtekommende og anerkjennende voksne som undrer seg sammen med barna og stiller åpne spørsmål. Barn skal oppleve voksne som lytter, har kompetanse på å tolke det barnet formidler og agere deretter. Barn i Gravdal barnehage skal oppleve å ha innflytelse på sin egen hverdag. Vi vil gjennom refleksjon og observasjoner i hverdagen arbeide med barns medvirkning ut fra barnas utviklings- og modningsnivå.

Barns medvirkning handler for oss i Gravdal barnehage ikke om at barn skal få bestemme mer, det handler om de voksnes holdninger til barn. Vi skal være tydelige og trygge voksne for barna, som setter grenser når det er behov for det. Tydelige voksne gir trygge barn. Barn må være trygge for å kunne medvirke i sin egen hverdag. Barn skal utvikles til å bli den beste versjonen av seg selv og ha respekt og forståelse for fellesskapet.

3. Reflekterte voksne

Gjennom temaet inkluderende fellesskap, vil vi ha ekstra fokus på forutsetningen den reflekterte voksne. Barn i Gravdal barnehage skal få gode opplevelser i hverdagen. Det vil være avgjørende at barnehagen er et godt psykososialt miljø for både voksne og barn. Gode

relasjoner som gir trygghet, gode vennskapsrelasjoner og trivsel sikrer et godt psykososialt miljø. En forutsetning for å oppnå dette er at barna omgås voksne som har evne til å reflektere over egen praksis. Personalet må øve seg på å bli bevisst sin rolle, være en profesjonell voksen, gode rollemodeller, anerkjennende i relasjonen, ha gode kommunikasjonsformer og respekt i relasjonen. Det betyr at vi må øve mye, for å etterstrebe å hele tiden bli enda bedre på mandatet vi er satt til å utføre. Vi reflekterer over egen praksis i her og nå situasjoner, i ulike møtefora og i veiledning av hverandre. Metodene vi tar i bruk varierer fra praksisfortelling, rollespill, arbeid i grupper med case, foredrag, foresattesamarbeid og kompetanseheving.

For å sikre at barn har gode opplevelser hverdager, stiller vi oss alltid spørsmålene:

- **Hva** må vi gjøre for at barn skal få gode opplevelser i hverdagen?
- **Hvordan** må vi gjøre det?
- **Hvorfor** gjør vi det vi gjør?

4. Gode rammer

Barnehagens rammer må være gode for å kunne fylle hverdagene med godt pedagogisk innhold som gir barna gode opplevelser. De voksne må være tilstede der barn er og ha mulighet til å konsentrere seg om utøvelse av godt samspill i relasjonen til barna. Derfor jobber vi hele tiden for å være i forkant, og ha god struktur og organisering, i tillegg til godt arbeidsverktøy tilgjengelig. Kjennskap til ulike arbeidsmetoder og god arbeidsfordeling er også en forutsetning.

6. TENK SAMMEN

Tenk sammen er en arbeidsmåte i Sandefjord kommune som innebærer at alle som jobber med barn, unge og familier skal sette barn og unge i sentrum, slik at de som trenger det får enklere tilgang til på hjelp, bedre hjelp, og dermed få en større sjanse til å lykkes med å nå sine egne drømmer og mål. Dette innebærer et utvidet, tydelig og godt samarbeid om barnets beste med barnets familie og alle på laget rundt barnet. Dette betyr at vi skal samhandle på tvers og bygge gode rutiner og gode samarbeidsrutiner.

I Gravdal barnehage ivaretar vi dette ved å:

- Det er felles mål for de kommunale barnehagene
- Barnehagen skal gripe tidlig inn hvis det foreligger mistanke om omsorgssvikt
- Barnehagen skal i samarbeid med foresatte sørge for hensiktsmessige tiltak hvis barn ikke viser tilfredsstillende utvikling.

Barnehagen har rutiner for tidlig innsats når det gjelder barn som strever eller barn som trenger ekstra oppfølging. Nært samarbeid med foresatte på et tidlig tidspunkt er viktig. Vi har lav terskel for å innkalle til samtale der barnehagen sammen med foresatte drøfter barnets beste.

Ved behov samarbeider vi med eksterne instanser. Når enkeltbarn skal drøftes er det med foresattes samtykke.

Barnehagen samarbeider med andre instanser som: Pedagogisk Psykologisk Tjeneste(PPT), Barnevern, Helsestasjon, Bupa, Glenne, Stat.ped, skolene.

QR-kode til informasjon om Tenk Sammen

[Sandefjord - Tenk sammen - prosjektet](#)

7. MEDVIRKNING I PLANLEGGINGSARBEIDET

BARNEPERSPEKTIVET

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntret til at barna kan få gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barns synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta. ».

I Gravdal barnehage ivaretar vi barneperspektivet ved å: Barnas følelsesmessige uttrykk skal tas på alvor og tas med i planlegging og utføring av barnehagens hverdagsliv og aktiviteter. Barns rett til medvirkning handler om hvordan barna oppmuntres aktivt til å gi uttrykk for sine tanker og meninger. Gravdal barnehage har barns medvirkning som satsingsområdet, mer om dette på s.11.

FORESATTEPERSPEKTIVET

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling (barnehageloven §1).

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foresattene og barnehagen har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling

I Gravdal barnehage ivaretar vi foresattes medvirkning og samarbeid med foresatte gjennom blant annet samarbeidsutvalget. Samarbeidsutvalget består av en representant fra foresatte og en personalrepresentant fra hver avdeling, med hver sin vararepresentant. Det avvikles to møter pr. år, og innkalles til flere hvis behov.

Det er foresatte som har ansvaret for barns oppdragelse. Barnehagen representerer et kompletterende miljø i forhold til hjemmet. Barnehagen og de foresatte skal vise forståelse, med det menes gjensidig respekt og anerkjennelse, for hverandres ansvar og oppgaver i forhold til barnet. Samarbeidet mellom hjem og barnehage skal bestå av regelmessig kontakt der informasjon og begrunnelser utveksles..

For at vi skal ha mulighet til å nå dette målet når det gjelder dere og deres barn er vi avhengig av tett og nært samarbeid med dere som foresatte. Vi gjennomfører samtaler og møter med foresatte både høst og

vår. Det viktigste i forhold til å oppnå et godt samarbeid med foresatte, er den daglige uformelle dialogen i hente-bringe situasjoner. Vi har utarbeidet rutiner for hva som er viktig i hente-bringe situasjonen i Gravdal barnehage. Det er viktig at personalet legger forholdene til rette for at et godt samarbeid med foresatte skal være mulig, samt at foresatte søker å oppnå et godt samarbeid med barnehagens ansatte. Vi setter stor pris på tilbakemeldinger fra foresatte.

8. PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON OG PROGRESJON

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foresatte har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg. lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter.

I Gravdal barnehage planlegger, vurderer og dokumenterer vi arbeidet og sørger for progresjon ved å:

Planlegging

Årsplanen er vår hoveddokumentasjon på vårt planleggingsarbeid, og synliggjør vår tolkning av rammeplan. I tillegg vil plan for førskolegruppe, fagplaner/aktivitetsplaner for hver avdeling og månedsplaner være vårt planleggingsverktøy.

Vurdering

Pedagogisk dokumentasjon handler om refleksjon og læring, og er et godt vurderingsverktøy. Vi ønsker at barna skal ta mer del i hva som skal dokumenteres, og refleksjon rundt forskjellige hendelser og opplevelser i hverdagen. Vi skal være medforskende sammen med barna. Pedagogisk dokumentasjon hjelper barna å se på seg selv som enkeltindivider og gruppe, og de vil oppleve mestring, læring og omsorg. Vi vil synliggjøre dokumentasjonen og refleksjonene gjennom blant annet

- barnas arbeider
- bilder/fotografier
- foreldreapp IST Dialog
- halvårsevalueringer
- daglig korte samtaler med foresatte i bringe- og hentesituasjoner
- informasjonstavle i garderoben
- møter med foresatte
- samtaler med foresatte

Kvaliteten i det daglige samspillet i barnehagen er en av de viktigste forutsetningene for barns utvikling og læring. Barnegruppens og det enkelte barns trivsel og utvikling skal derfor observeres og vurderes fortløpende.

Vurderingene skal gjøres på de ulike møtearenaer som avdelingsmøte, pedagogisk ledermøte, personalmøte, samtaler og møter med foresatte. Vurdering skjer fortløpende underveis og planlagt på de

formelle arenaene. Vi gjennomfører brukerundersøkelse en gang i året, hvor foresatte kan gi tilbakemelding anonymt til barnehagen. Og vi arbeider med resultatene i personalgruppa etterpå. Vi vurderer månedlig i månedsbrevene, samt gjennom planene vi har som vårt arbeidsverktøy. Vurdering av årsplan og barnehagens pedagogiske virksomhet som helhet utføres i løpet av våren.

9. OVERGANGER

NY I BARNEHAGEN

Barnehagen skal i samarbeid med foresatte legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære

QR-kode til standard for tilvenning

I Gravdal barnehage legger vi til rette for en trygg tilvenning ved å: Vi har gode rutiner for å oppnå god overgang fra hjem til barnehage, slik at barnet opplever tilhørighet og trygghet.

Barnehagen følger Sandefjord kommunes felles standard for tilvenning. Brosjyre sendes nye foresatte før oppstart.

Gravdal barnehage sine rutiner for tilvenning:

- April/Mai: Sende informasjon, tilvenningsbrev, tillatelse skjema og invitasjon til møte med foresatte/besøksdag.
- Juni: Besøksdager nye barn gjennomføres 1 uke, der foresatte og barn er tilstede i en time hver dag denne uken.
- Juni: Møte for nye foresatte. Pedagogisk leder som har flest nye barn og styrer deltar på møte.
- Juni: Oppstartsamtaler foresatte og ansvarlig pedagog.
- August: oppstart og tilvenning med nye barn og foresatte.
- September: Evaluering av tilvenning og oppstartsamtale skjemaer på ledermøte.

[standard-for-tilvenning-i-barnehage_hjemmeside.pdf \(sandefjord.kommune.no\)](https://sandefjord.kommune.no/standard-for-tilvenning-i-barnehage_hjemmeside.pdf)

OVERGANGER INNAD I BARNEHAGEN

Våre tiltak:

- April/mai/juni: Barn som skal bytte avdeling, faste besøksdager til den avdelingen de skal begynne på i august. Samt rullering/hospitering av ansatte som skal bytte avdeling.
- Mai/Juni: informasjon til foresatte om avdelingsbytte, samtaler med foresatte hvis behov og samtale/forberedelse av barn som skal bytte avdeling.
- Juni: overgangssamtaler pedagoger.
- September: Evaluering av barn som har byttet avdeling

OVERGANG BARNEHAGE - SKOLE

Barnehagen skal i samarbeid med foresatte og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen. Barnehagen må ha samtykke fra foresatte for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen.

Våre rutiner for samarbeid med skolene:

- [KBU-SKO sammenheng og samarbeid i overgangen fra barnehage til skole og SFO - Compilo \(ksx.no\)](#)
- [KBU-SKO plan for pedagogisk samarbeid og kompetanseoverføring - Compilo \(ksx.no\)](#)
- [KBU-SKO - Informasjon om skolestarteren \(skjema\) - Compilo \(ksx.no\)](#)

10. VIKTIGE DATOER OG MERKEDAGER

Gravdal barnehage har en egen plan for årets gang og årshjul med viktige datoer og merkedager, som er gjeldende for hele barnehagen. Informasjon om dette blir sendt i appen for foresatte IST Dialog i forkant av markeringer. I tillegg har hver avdeling og førskolegruppen en plan for sitt pedagogiske arbeid tilpasset barnegruppens alder, basert på det pedagogiske innholdet i vår årsplan.

Faglig ansvarlig for årsplanen ved styrer: Elisabeth Jellum

Årsplanen ble fastsatt i barnehagens Samarbeidsutvalg den – dato: 21.06.23

